

Esélyegyenlőség- deszegregáció

Mélyszegénység

- Nagyon alacsony iskolázottság
- Nagyon alacsony foglalkoztatási ráta
- Erős települési, lakóövezeti, térségi koncentráció és szegregáció
- A fentiekből következő súlyos szocializációs deficit
- A társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége

Települési szegregáció

- Kb. 100 gettó település (50%-on felüli roma és ennél is magasabb mélyszegény arány)
- Kb. 100 gettósodó település (30%-on felüli roma és ennél is magasabb mélyszegény arány)
- Egyéb szegregátumok: cigánytelepek, régi szociális telepek, volt munkáskolóniák, volt tsz és állami gazdasági majorok, az alföldi tanyavilág legrosszabb infrastruktúrájú részei, nagyvárosi leromlott övezetek stb.
- Korösszetétel: legfiatalabb települések

Térségi szegregáció

- A roma tanulók aránya a teljes általános iskolás népességben kistérségi szinten
- Encsi 52%
- Sellyei 46%
- Edelényi 45%
- Hevesi 42%
- Ózdi 41%
- Abaúj-hegyközi 40%
- Szikszói 38%
- Fehérgyarmati 38%

A közoktatási rendszer hatása

- Módszertani problémák: nincs megbízható hhh. adat; roma arány mint indikátor
- Roma probléma – halmozottan hátrányos helyzet (mélyszegénység) probléma

Beiskolázás

- Óvodai férőhelyhiány miatti kései beiskolázás
- Elégtelen óvodáztatással is összefüggő gyógypedagógiai beiskolázás

Gyógypedagógiai oktatásba kerül:

- Az összes általános iskolás 3.6%-a
- A roma általános iskolások 18-20%-a
- Az állami gondozottak 29%-a
- Ezen belül a nevelőszülőknél lévők 18%-a
- A gyermekotthonokban nevelkedők 37.8%-a

Romák aránya az oktatás típusa szerint

192 iskola 2000-ben

- Tagozatos osztályok: 16,5 %
- Normál osztályok: 45.2 %
- Felzárkóztató osztályok: 81.8 %
- Gyógypedagógiai osztályok: 84.2 %

553 iskola 2004-ben

- Tagozatos osztályok: 14.6 %
- Normál osztályok: 29.7 %
- Felzárkóztató osztályok: 78.1 %
- Gyógypedagógiai osztályok: 71.2%

Gyógypedagógiai tagozatok

2004, 553 iskola

- 799 homogén roma gyógypedagógiai osztály
- 50 iskola, ahol ötszörösnél nagyobb különbség volt a romák gyógypedagógiai tagozati és az iskola egészében képviselt aránya között
- 16 iskolában a romák aránya az iskola egészében 10 % alatt, a gyógypedagógiai tagozaton 50 % felett

Iskolai pályafutás a gyógypedagógiai tagozaton

- Felülvizsgálat, visszahelyezés.
- Továbbtanulási arányok, 2003-ban 379 gyógypedagógiai tagozaton:
 - Nem tanult tovább: 16.8 %
 - Speciális szakiskola: 47.4 %
 - Normál szakiskola: 34.4 %
 - Szakközépiskola: 1.2 %
 - Gimnázium: 0.2%

Általános iskolai pályafutás

	Romák	Nem romák
Elsősök száma	8432 100 %	12748 100 %
Nyolcadikosok száma	4564 54,1 %	14827 116,3 %

Továbbtanulás

2004, 553 iskola

8. osztályt végzettek	Roma többségű iskolák		Nem roma többségű iskolák	
	romák	Nem romák	romák	Nem romák
Nem tanul	10,1	1,5	8,1	0,7
Spec szisk	2,8	0,5	8,1	1,9
Szakiskola	63,4	37,2	61,6	29,7
Szakköz.	17,5	39,5	16,7	40,7
Gimnáz.	6,1	21,2	5,6	27

Középiskolai pályafutás

177 szakképző iskola, 2001.

	Lemorzsolódási arány a szakképző iskolákban	
	romák	Nem romák
9. osztály	36 %	10 %
10. osztály	29 %	7 %

Teljes roma iskolai pályafutás

Nem fejezi be az általános iskolát:	14 %
Befejezi, de nem tanul tovább:	10 %
Speciális szakiskolában tanul:	8 %
Középfokon lemorzsolódik:	50 %
Szakiskolában végez:	14 %
Érettségizik:	4 %

Eredménytelenséget befolyásoló tényezők

- A közoktatási szolgáltatások minőségének szélsőséges különbségei
- Szegregáció
- Pedagógiai fatalizmus, a probléma etnicizálása
- A magasabb társadalmi státuszú szülők nyomásgyakorlása

A szolgáltatások minősége

„Ez egy szegény környék, ezzel a szintén szegényes, öreges óvodával.”

„Ha a szülők szempontjából kell megközelíteni a kérdést, akkor a mi óvodánkba járó gyermekek esetében nincs különösebb probléma. Az átlagosnál jobb anyagi helyzetű gyerekek járnak nagy többségben. Nem okoz gondot a szülőknek a külön programokra a pénz befizetése.”

Szegregáció

- Legalább 180 roma többségű általános iskola (Ezek a szegények iskolái)
- Közel 3000 roma többségű osztály
- Legalább 1200 homogén roma osztály
- A roma tanulók egyharmada tanul szélsőségesen szegregált körülmények között

Pedagógiai fatalizmus

Családok felelőssége	30,1%
Társadalmi okok	7,3 %
Oktatási intézmények felelőssége	0,2 %
Családi felelősség +társadalmi okok	51,6 %
Családi és intézményi felelősség	1,8 %
Társadalmi okok + int. felelőssége	1,5 %
Mind a három	7,5 %

Összesítve

A családok és a gyerekek felelőssége a válaszok 87,8 százalékában fordul elő.

Társadalmi okokat a válaszadók 67,9 % említ.

Az oktatási intézmények felelőssége a válaszok 11 %-ában merül fel.

Javaslatok I.-Óvodáztatás

Minél korábbi rendszeres óvodáztatás a hhh. gyerekeknek

- Települési nyilvántartás az óvodáskorú gyerekekről
- Szükséges óvodai kapacitás megteremtése, források, feltételek
- Nyilatkozat a felvételi kérelmek elutasításának okáról
- A hiányzások csökkentését célzó intézkedések
- 70 % alatt beóvodázási programok

Javaslatok I.- Óvodáztatás

Az ingyenes óvodáztatás biztosítása a hhh.gyerekeknek.

- A kötelező hozzájárulás maximálása és nyilvánossá tétele
- Évi kétszeri beóvodázási segély a hhh. gyerekeknek
- ÚMFT-ben támogatások nevesítése

Javaslatok I. - Óvoda

Az óvodáztatás minőségének javítása, a készség- és képességfejlesztő szolgáltatások elérhetőségének biztosítása

- Egyenletes színvonal biztosítása a településen belül, ezt biztosító feltételek a támogatásokhoz
- Magas hhh. arányú óvodákban a fejlesztő szakemberek és foglalkozások kötelező biztosítása

Javaslatok II. – SNI probléma

A magas minősítési arányok csökkentése a hhh. gyerekek körében

- A diagnosztikai eljárások szigorú protokolljának kidolgozása
- A vizsgálatok külső szakmai és törvényességi konrollja
- Az SzB-k szakmai függetlenségének biztosítása, egységes eljárásrend

Javaslatok II. – SNI probléma

- A vizsgálati és terápiás funkciókat szét kell választani
- A felülvizsgálatok célja a gyermek fejlesztése
- A felülvizsgálatot más végezze, mint aki az iskolaérettségi vizsgálatot végezte
- Finanszírozási érdek kikapcsolása a minősítés folyamatából, programfinanszírozású ellátás

Javaslatok II. – SNI probléma

Biztosítani kell az ellátások szakmai és törvényességi minimumát

- Integrált oktatás bevezetése, normál iskolák eltérő tantervű tagozatainak megszüntetése
- Az SNI gyerekek törvényben rögzített jogainak érvényt kell szerezni
- Rendszeres ellenőrzés, szükség esetén beavatkozási lehetőség

Javaslatok II. – SNI probléma

Ahol kiugróan magas az SNI minősítési index, felülvizsgálati programok

- A magas fogyatékosná minősítés okainak feltárása
- Preventív beavatkozások
- Felülvizsgálati és visszahelyezési programok az indokolatlan esetek kiszűrésére

Javaslatok II. – SNI probléma

SNI gyerekek továbbtanulási esélyeinek növelése

- Felső tagozatosoknak felkészítés a többségi szakképzésre
- Speciális szakiskolák átvilágítása, nem piacképes szakmák kiiktatása
- Intézményi integráció erősítése
- Tanulmányi/képesítési követelmények csökkentésének tilalma

Javaslatok III. -Az iskolai szegregáció csökkentése

Deszegregáció a többiskolás településeken, az ott működő gettóiskolák megszüntetése

- A Ktv 66. §-ának (körzethatár szabályok) érvényesítése, a gyakorlati megvalósítás nyomon követése, a szabályozás korrekciója
- A nem önkormányzati iskolák bevonása az integrációs folyamatba

Javaslatok III. – Szegregáció csökkentése

Gyakorlóiskolák, pedagógusképzés

- A hhh. gyerekek arányának növelése a gyakorlóiskolákban
- A jó integráló gyakorlatot folytató iskolák bevonása a szakmai gyakorlatba
- Hhh. gyerekek oktatásának problémáit feldolgozó féléves gyakorlat a pedagógusképzésben

Javaslatok IV. - Esélyegyenlőség

A többcélú kistérségi társulások esélyegyenlőségi kontrollja

- Elutasítások megakadályozása
- Támogatásokhoz, fejlesztési forrásokhoz, komplex kistérségi programokhoz esélyegyenlőségi feltételek
- Kisiskolák, tagiskolák fenntartásához illetve bezárásához egyértelmű kritériumok
- Koncentrált forrásokat, komplex programokat igénylő kiemelt körzetek kijelölése

Javaslatok IV. – A lemorzsolódás csökkentése

- Visszajelzési rendszer az általános iskoláknak volt tanulóikról, az adatok beépítése a mérési-értékelési rendszerbe
- Magas lemorzsolódási arányú középiskolák kötelező minőségfejlesztése
- Programok a gyp tagozatok tanulóinak a többségi képzésbe való belépése érdekében

Javaslatok IV. – A lemorzsolódás csökkentése

Civil tanoda programok fejlesztése, módszertani megerősítése, elterjesztése

- Standardizálási eljárás, minőségbiztosítási képzési rendszer kidolgozása
- Tanodák számának növelése, a 28 kistérség mindegyikében legalább egyet
- Programfinanszírozás kialakítása

Javaslatok IV. – A lemorzsolódás csökkentése

Ösztöndíjas programok

- Biztosítani kell az Útravaló program továbbfejlesztését, hosszú távú kiszámíthatóságát és finanszírozhatóságát
- A különböző ösztöndíjas programokat össze kell hangolni
- Erősíteni kell a pénzbeli támogatás és a tanulást segítő szolgáltatás egymást kiegészítő jellegét

Javaslatok V. - Támogatáspolitikai

Esélyegyenlőség alapú és ellenőrzött támogatáspolitikai

- A megbízható, a szükséges információkat tartalmazó statisztikai adatgyűjtés feltételeinek megteremtése
- Finanszírozási és mérési-értékelési információk összekapcsolása
- A közoktatási esélyegyenlőségi tervek és a támogatások összekapcsolása, a fenntartók kötelezése

